

Шевчук Павло

Візит Католического Школьного

ПРОТОКОЛ

ПУБЛІЧНОГО ОБГОВОРЕННЯ ПРОГРАМИ

«ПРИКЛАДНЕ БОГОСЛОВ'Я»

Час: 10:00

м. Київ

№1

дата: 29 серпня, 2024р.

Посилання: https://www.youtube.com/watch?v=99FwX5O_bpo

Присутні:

Гарант ОП: (Шевчук П.)

Викладачі УЄТС: (Русин І., Секісов В., Таціон Р., Райчинець Ф., Уткін Є.)

Запрошені викладачі інших навчальних закладів: (Патюк Ю., Стрижачук Ф., Степанченко С., Токовий Ю.)

Студенти: (Саркісов С., Савка В.)

Випускники: (Янко В., Шматько С., Тищенко О.)

Роботодавці: (Волошин І., Коваленко В., Кукса А. Райчинець А.)

Представник: правління (Русняк І.М.)

Порядок денний:

1. Обговорення пропозицій до проекту освітньої програми «Прикладне богослов'я»

Гарант ОП

Павло ШЕВЧУК

Шевчук Павло:

Вітаю. Колеги. Щиро вітаю всіх вас.

Будемо розпочинати. Ось наш офіційний захід — публічне обговорення програми «Прикладне богослов'я». На цій зустрічі ми зібралися для того, щоб обговорити програму, яка отримала ліцензію цього року. Наразі на цю програму вже вступило понад 40 студентів.

Ця зустріч покликана обговорити, наскільки ця програма є релевантною, наскільки вона актуальна і чи відповідає вимогам. Тому на зустріч запрошені ви, представники нашої кафедри, викладачі, а також представники інших навчальних закладів, пастори, служителі різного рівня, наші студенти та випускники. Одним словом, вся спільнота, яка могла б оцінити цю програму з різних боків. Можливо, ми переоцінимо певні аспекти й зробимо її кращою.

Отже, план сьогоднішньої зустрічі: спочатку буде коротка презентація самої програми, основних положень, предметів і логіки програми. Після цього відбудеться обговорення, і кожен запрошений матиме можливість висловити свої думки, оцінку, коментарі або пропозиції стосовно цієї програми.

Багатьом з вас я надіслав освітню програму для ознайомлення. Ті, хто ще не мав можливості ознайомитися, можуть знайти її тут, у чаті Zoom, або на сайті нашої семінарії в розділі громадських обговорень. Насамперед хотілося б розпочати цю зустріч зі вступного слова нашого ректора, Русина Івана Івановича. Будь ласка.

Русин Іван:

Я щиро вітаю вас, дорогі колеги. Для мене це велика радість, тому що відбувається громадське обговорення програми, яка отримала державну ліцензію. До цього ми йшли багато років, мали досвід акредитації від Європейської ради з богословської освіти, і цього року ми змогли здобути державну ліцензію. Це важливо, адже це свідчить про те, що в УЄТС ми серйозно ставимося до якості освіти. Ми думаємо про наших випускників, про зміст, який вони отримують, їхні навички, знання, характер, а також про документ, який вони отримують після закінчення навчання.

Це також важливо з соціально-місійної точки зору, адже наш девіз — «служимо церкві, трансформуємо суспільство», і ми завжди готові спілкуватися із суспільством. Важливо, що на початку цієї програми ми маємо можливість почути суспільство, ширше суспільство, і перевірити нашу програму на предмет її релевантності.

Я сподіваюся, що це публічне обговорення зробить програму ще сильнішою, ціліснішою та релевантною. Тому я щиро дякую всім, хто долучився: нашим студентам, випускникам, працівникам, представникам інших богословських навчальних закладів і всім, кому цікава богословська освіта. Щиро вітаю команду УЄТС із цим досягненням і радію, що такі процеси відбуваються в нашій країні, де ще 30-35 років тому церкву переслідували, а навіть 10 років тому таке було важко уявити. Тому щиро вітаю всіх і дякую за вашу участь. Дякую за увагу. А тепер хотів би надати слово декану нашого факультету, Валерію Юрійовичу Секісову.

Валерій Секісов:

Вітаю всіх. Дякую, що знайшли час і долучилися до цієї важливої події. Насамперед хочу привітати команду Богословського факультету і, зокрема, кафедру богослов'я з цим досягненням, результатом якого є сьогоднішнє громадське обговорення цієї освітньої програми. Це завершення певного шляху, який мав свої етапи, логіку та виклики. Але ми вдячні Богу, що ми сьогодні тут.

Разом з тим, я дуже сподіваюся, що сьогоднішнє обговорення — це не просто формальна процедура чи зустріч, а справді заклик до співпраці. Ми представляємо різні навчальні заклади та церковні спільноти. Хтось є студентом, хтось викладачем і так далі. Але ця ініціатива чудова, бо в рамках обговорення ми можемо співпрацювати, ставати кращими.

Це, на мою думку, добре відповідає євангельським чеснотам — заклику до співпраці, прозорості, відкритості та щирості. У Євангелії ми також можемо знайти, що, висловлюючи свою думку один одному й плекаючи чесноту правдивості, ми можемо допомагати один одному ставати кращими. Тому щиро вітаю команду і сподіваюся на плідне обговорення сьогодні.

Павло Шевчук:

Особливо важливо те, що ви зауважили. Хотілося б, щоб ця зустріч і обговорення були дійсно відвертими й відкритими для кожного. Не бійтеся висловлювати свою думку стосовно будь-якої позиції, яку ви зустрінете в програмі. Тож я хотів би перейти до короткого представлення самої програми. І, зрештою, почати з місії семінарії, оскільки місія і цілі програми є частиною загальної місії УЄТС.

Місія звучить так: «Надавати всебічну освіту християнам для участі в Божій місії через служіння церкві та суспільству». Гасло семінарії: «Служимо церкві та трансформуємо суспільство». Бачення семінарії: «Бути провідною міжконфесійною, міжнародною освітньою спільнотою, яка надихає, моделює та споряджає до цілісної місії».

У рамках нашого стратегічного планування було розроблено сім основних стратегічних цілей на наступні п'ять років розвитку нашої семінарії. Хотілося б виділити дві ключові цілі, які фокусують нас на богословському напрямку розвитку:

1. Служити церквам України, Східної Європи та Центральної Азії через біблеїстику, місіологію, богослов'я громадянства, лідерство, поклоніння та психологічне консультування через інноваційні та актуальні дослідження, освітні програми й практичні та просвітницькі проекти.
2. Удосконалювати й покращувати навчальні програми та навчальний процес в УЄТС з метою зробити богословську освіту якіснішою та доступнішою.

Також хотілося б виділити основний освітній фокус програми та спеціальності. На що ми акцентуємо увагу і кого хочемо виховати? Насамперед це підготовка служителів із цілісним розумінням місії, здатних застосовувати богословські знання у сфері церковного служіння. У нас було два варіанти формулювання цього фокусу, і хоча вони не сильно відрізняються, було б цікаво, якби хтось із учасників обговорення висловив думку, який із них є кращим. Адже це проект програми, тому навіть такі аспекти ми можемо обговорювати. Другий варіант звучить так: підготовка служителів із цілісним розумінням місії, здатних застосовувати богословські знання для служіння церкві та суспільству.

Таким чином, ми бачимо, що ця програма є частиною розвитку глобальної місії, зокрема в сфері богословської освіти, спрямованої на виховання служителів різного рівня. У результаті вона має сприяти позитивним змінам у суспільстві.

Щодо формування програми, важливо зазначити, що вона пройшла довгий процес випробування та затвердження за стандартами Європейської ради богословської освіти (ЕСТЕ), оскільки була акредитована ще у 2013 році. Постійні рекомендації з боку представників ради допомагали її вдосконалювати. Також у процесі оформлення ліцензійної справи були враховані інші освітні програми, акредитовані в Україні, зокрема Київська православна богословська семінарія, Волинська православна академія, Український католицький університет та ліцензована програма Таврійського християнського інституту. Ці програми частково стали для нас прикладом.

Ще один важливий аспект — це розуміння потреб церков. Було проведено дослідження, яке виявило найбільш актуальні виклики та проблеми, які турбують служителів і вірян. У цьому процесі були опитані студенти та випускники. Ми також прагнули зрозуміти, які очікування є від богословської освіти — що люди хочуть отримати після закінчення семінарії? Для цього проводилися глибинні інтерв'ю. Це допомогло нам краще зрозуміти, які

елементи програми є більш актуальними, а які менш важливими, що слід залишити, а що прибрати.

Таким чином, результатом цього дослідження стала сучасна версія програми. Проте, це обговорення є продовженням цього процесу, тому ми все ще можемо внести зміни.

Отже, ми переходимо до основного блоку — освітніх компонентів. Предмети, що складають цю освітню програму, здебільшого є класичними для євангельських спільнот, хоча є певні відмінності. Ось основні дисципліни:

- **Принципи науково-дослідницької роботи** — базовий і важливий предмет.
- **Духовне формування, вступ до Старого Завіту, екзегетика Старого Завіту.** Ці два предмети розділені відповідно до східної традиції, яка робить поділ на часткову й загальну екзегетику.
- **Життя Ісуса Христа,** який акцентує увагу на Євангеліях і діяннях Ісуса.
- **Вступ до Нового Завіту** зосереджується на посланнях Павла, Об'явленні та інших текстах.
- **Герменевтика, іноземна мова.** Окремий предмет іноземної мови професійного спрямування має значне кредитне навантаження, оскільки ми прагнемо, щоб студенти володіли іноземною мовою і мали змогу продовжувати навчання за кордоном.
- **Базова загальна підготовка** стала обов'язковою дисципліною у всіх вищих навчальних закладах, до якої входять такі предмети: **українська мова за професійним спрямуванням, історія України та української культури.** Їхня актуальність особливо відчувається сьогодні.
- **Християнська етика.** У цьому списку предмети не розподілені по роках, як це зазвичай в освітній програмі, але план на кожен рік теж існує.
- **Систематичне богослов'я,** яке об'єднує такі блоки: **вступ до богослов'я, бібліологія, теологія, антропологія, храматологія, христологія, сотеріологія, еклезіологія та есхатологія.**
- **Гомілетика та філософія.** Філософія є базовою дисципліною, де особливий акцент робиться на аналізі текстів і герменевтичних підходах, що допомагає краще розуміти біблійні тексти й традиції, які навколо них сформувалися.
- **Психологія та психологічне консультування.** Психологія — це загальний вступ до вивчення душі та основних методик, а психологічне

консультування зосереджується на прикладних інструментах пасторського консультування, особливо в церковному контексті.

- **Місіологія** як невід'ємний елемент будь-якої богословської програми.
- **Історія церкви та християнської думки** охоплює всю християнську традицію.
- **Практичне богослов'я**, включно з **основами богослужіння** — предмет, який навчає проведенню священнодій.
- **Соціальне вчення церкви, апологетика, наука про релігію та конфліктологія.** Остання стала особливо актуальною через воєнний стан у країні.
- **Практичне богослов'я** продовжує блок лідерства, який охоплює не тільки пасторське лідерство, але й лідерство на різних рівнях.
- **Комунікація.** Це не лише про те, як проповідувати Слово Боже, але й про те, як правильно комунікувати в суспільстві й у церкві, як доносити правильні меседжі та вести діалог.

Практичні компоненти супроводжують кожен рік навчання:

- **Ознайомча практика** на першому курсі,
- **Навчальна практика** на другому й третьому курсах,
- **Виробнича практика** на четвертому курсі, де студенти залучаються до церковного служіння.

Також є дві курсові роботи: одна з систематичного богослов'я, інша з основ богослужіння. Обов'язковою є дипломна робота.

У програмі також передбачена вибіркова компонента — предмети на вибір, що становлять 60 кредитів (25% програми). Ці предмети можуть бути обрані студентами вільно, без обмежень державних вимог. Наприклад, це можуть бути курси з **пасторського богослов'я, екзегези Послання до римлян чи Коринтян, біблійні мови.** Студенти також матимуть можливість обирати предмети з інших кафедр, таких як психологічне консультування чи поклоніння.

Таким чином, у студента з'являється певна мобільність. На цьому етапі ми завершуємо цей блок. А в самій програмі наприкінці ви можете знайти карту, яка показує зв'язки між предметами або їхню послідовність від першого до останнього семестру. Це демонструє, як предмети пов'язані між собою і утворюють єдину систему знань.

Іншими словами, кожен предмет не існує окремо, а є частиною послідовного шляху до здобуття цілісного знання богослов'я. Саме до цього ми

прагнемо. Цю карту можна детально розглянути і пояснити. Якщо у вас виникне бажання, я можу провести додаткову презентацію на цю тему.

Крім того, в програмі ви знайдете матрицю компетентностей. Ці компетенції затверджені Міністерством і не підлягають змінам. Наша задача – показати, як кожна дисципліна сприяє розвитку цих компетенцій. У таблицях ви побачите, які саме компетенції розвиваються в рамках кожного предмета.

Якщо у вас виникнуть запитання щодо цих аспектів програми, будь ласка, задавайте їх.

Отже, на цьому я завершу загальний огляд програми і хотів би перейти до обговорення. Першим хотів би надати слово старшому викладачу нашої кафедри богослов'я, Радославу Івановичу Таціону, який брав активну участь у розробці цієї програми разом зі мною. Крім нас, над програмою працювала ціла команда.

Радислав Таціон:

Шановні колеги, доброго дня! Радий бачити всіх. Ми навіть не посміхаємося, настільки серйозно ставимося до справи, і це добре.

Серед нас є ті, кого я давно не бачив, зокрема пан Антон Кукса. Я вже й не пам'ятаю, скільки років ми не зустрічалися, але це неважливо, головне, що ми знову разом. А є й зовсім нові обличчя, і це дуже приємно бачити.

Колеги, я хотів би поділитися кількома думками щодо цієї програми. Дві з них стосуються оцінювання навчальних досягнень студентів, а третя – це моя пропозиція щодо структури навчання.

По-перше, я вважаю дуже вдалим поєднання теоретичних і практичних дисциплін. Студенти мають змогу не тільки здобути міцний богословський фундамент, але й отримати практичні навички для служіння в церкві. Це означає, що програма не лише декларує, а й реалізує практичний характер.

По-друге, мені подобається порядок дисциплін: від загальних основ до більш специфічних тем. Це дозволяє студентам поступово заглиблюватися в матеріал і набувати нових знань. Такий підхід сприяє ефективному навчанню.

І нарешті, моя пропозиція: було б доцільно, щоб у кожному семестрі або навчальному модулі поєднувалися теоретичні та практичні заняття. Це забезпечило б рівномірний розвиток як теоретичних знань, так і практичних навичок.

Юлія Патюк:

Шановні колеги, доброго ранку! Хочу надати слово нашій викладачці Юлії Олександрівні Потюк. Вона має понад 20 років досвіду викладання, спочатку на кафедрі богослов'я, а потім на кафедрі психології. Зараз Юлія Олександрівна є запрошеним викладачем і викладає курси з психологічного консультування, шлюбу та сім'ї.

Дякую, Павло! У мене, власне, вже горіло бажання виступити. Я помітила, що серед присутніх не так багато жінок, тому хотіла б додати трохи жіночого погляду на цю програму.

Я дуже рада бачити, як розвивалася ця програма з самого початку. Я пам'ятаю, як ще зовсім молодою перекладачкою працювала над першими її начерками разом з нашими австралійськими колегами, зокрема Біллом Джорджем. Яка трансформація відбулася! Я б хотіла написати йому і поділитися нашими успіхами – отриманням ліцензії на програму. Думаю, він буде радий почути про це.

Багато з вас, особливо служителів, пам'ятають, як раніше слово «психологія» сприймалося з недовірою. Але сьогодні ситуація кардинально змінилася. Тепер психологічна грамотність – це важлива складова служіння, особливо в умовах війни. Я пам'ятаю, як проводила заняття для груп по 30-60 чоловіків-служителів. Спочатку було непросто, але поступово ставлення змінювалося. Люди усвідомили, що тіло і душа – це єдине ціле, і що психологічні знання допомагають нам краще зрозуміти себе і інших.

Я дуже рада, що в програмі присутні курси з психологічної грамотності. Однак, я бачу і деякі прогалини. Через обмеження часу нам не вдалося включити до програми такі важливі теми, як перша психологічна допомога, клінічні аспекти, депресія, ПТСР. Але ми розробили окремі програми з цих питань, які доступні для всіх бажаючих.

Незважаючи на ці обмеження, я бачу позитивні результати нашої роботи. Багато служителів, які пройшли навчання, відзначають, що отримані знання допомагають їм у їхній службі.

Я вдячна за можливість працювати над цією програмою і сподіваюся на вашу подальшу підтримку.

Райчинець Федір:

Передаю слово Федору Федоровичу, старшому викладачу нашої кафедри та відповідальному за магістерську програму з православної теології. Будь ласка, Федоре Федоровичу.

Дякую, Павло Вікторович! Доброго ранку, колеги! Дуже радий бути присутнім на цій події. Як вже зазначав Іван Іванович, про таку програму ми колись лише мріяли.

У мене є два запитання щодо програми, які я хотів би обговорити детальніше.

По-перше, мене дуже вразила карта, якою ви завершили презентацію. Намагаючись розглянути зв'язки між предметами, у мене виникло кілька запитань. Наскільки ретельно проаналізовано дублювання матеріалу між різними дисциплінами? Чи є чітке розуміння того, що викладається в кожному курсі, щоб уникнути повторень і заповнити всі необхідні прогалини? Наприклад, якщо я викладаю курс "Життя Ісуса Христа", а мій колега Степанченко викладає "Вступ до Нового Завіту", то чи є чітке розуміння того, як розподіляються матеріали між нашими курсами?

По-друге, Юлія підняла дуже важливе питання про актуальність програми. Сьогодні суспільство стикається з багатьма викликами, і ми, як богослови, повинні готувати наших студентів до того, щоб вони могли ефективно служити церкві в таких умовах. Наскільки наша програма враховує ці сучасні виклики? Чи формує вона у студентів необхідні світоглядні та когнітивні навички, щоб вони могли відповідати на актуальні питання сучасності?

Павло Шевчук:

Отже, стосовно послідовності та цілісності програми. Ми поставили за мету створити програму без дублювання матеріалу. Студенти дуже чутливі до повторень, тому ми прагнули уникнути цього.

Ця ціль досягається завдяки якісно розробленим документам, в яких чітко прописані теми та зміст кожного предмета. Завдяки цим документам ми можемо уникнути дублювання матеріалу та забезпечити логічну послідовність викладання.

Раніше бували випадки, коли однакові теми викладались у різних предметах. Зараз ми намагаємося уникнути таких ситуацій, об'єднуючи подібні теми в один курс і доручаючи їх одному викладачу. Це дозволяє забезпечити більш цілісне викладання матеріалу.

Пані Юліє, хотілося б почути Вашу думку з цього приводу.

Ну, я хотіла б доповнити те, що сказав Федір Федорович. Мабуть, це унікальна можливість – зібратися всім викладачам, які беруть участь у цій програмі. Хочеться закликати до тіснішої співпраці між викладачами біблійних дисциплін та тими, хто викладає психологію.

Мені здається, що ми недостатньо підкреслюємо взаємозв'язок між тілесним, душевним і духовним зціленням. Хоча я завжди намагаюся пов'язати психологію з теологією, відчувається певна роз'єднаність між цими сферами.

Було б чудово, якби ми всі – і біблеїсти, і психологи – мали спільне бачення цілісного зцілення людини. Адже саме теологія є фундаментом для зцілення душі та тіла.

Тож пропоную нам усім докласти зусиль, щоб посилити цей взаємозв'язок у наших курсах. Дякую.

Павло Шевчук:

Стосовно релевантності, я б хотів додати, що будь-яка навчальна програма потребує постійного оновлення з огляду на сучасні реалії. Тому дуже добре, що держава ініціює щорічні перегляди програм та громадські обговорення. Однак, на мою думку, важлива також особиста відповідальність кожного викладача за актуальність свого курсу. Викладач повинен постійно аналізувати, наскільки викладений матеріал відповідає сучасним викликам і проблемам, а не є абстрактною теорією. Саме на це спрямована наша програма – на встановлення зв'язку між теорією та практикою. Я вважаю, що нам вдається підтримувати цей зв'язок, і потрібно продовжувати працювати в цьому напрямку.

Добре, тож хочемо запросити представника нашої партнерської установи, Одеської богословської семінарії.

Федір Васильович Стрижачук, доктор богослов'я та викладач Одеської богословської семінарії. Вітаю, шановні колеги! Радий бути з вами.

Федір Стрижачук:

Дякую, Павло Вікторович. Я хотів би звернути увагу на один важливий аспект програми – її практичну спрямованість та відповідність потребам ринку праці. Мені подобається, що в програмі чітко вказані можливі професії для випускників, такі як священнослужитель, пастор, капелан, місіонер тощо. Це допомагає студентам краще зрозуміти свої покликання та обрати відповідний шлях розвитку.

У мене також є запитання щодо нової вимоги про обов'язкову військову підготовку. Я хотів би дізнатися більше про те, що саме включатиме ця підготовка і як вона буде організована. Зокрема, цікавить, як ця вимога стосуватиметься студентів, які з релігійних переконань відмовляються від військової служби.

Дякую Федір Васильович. Це дуже актуальне питання. Дійсно, МОНУ нещодавно ввело вимогу про обов'язкову військову підготовку для всіх студентів. Однак, деталі цієї програми ще уточнюються. Наразі відомо лише,

що вона буде включати базові військові навички, схожі на ті, що вивчаються в школі.

Що стосується студентів, які відмовляються від військової служби з релігійних причин, то це питання ще потребує детального розгляду. Поки що немає чітких правил щодо того, як такі студенти будуть проходити підготовку. Ця проблема є новою не тільки для нас, але й для всієї освітньої спільноти.

Можливо, хтось із колег зможе додати більш детальну інформацію з цього приводу.

Євгеній Уткін:

Вітаю, колеги. Можу додати трохи більше інформації щодо цього предмета. Згідно з останніми змінами до Закону України «Про вищу освіту» та законодавства про мобілізацію, всі здобувачі вищої освіти повинні пройти базову військову підготовку. Ця підготовка замінює строкову службу, яку проходили раніше.

Як зазначив Павло, наразі Міністерство освіти ще не надало чітких вказівок щодо організації такої підготовки в закладах релігійного спрямування, таких як наші семінарії. Тому ми очікуємо на подальші роз'яснення та рекомендації від Міністерства, щоб зрозуміти, як саме впроваджувати цей предмет у нашу освітню програму.

Однак, незважаючи на відсутність детальної інформації, факт залишається фактом: базова військова підготовка тепер є обов'язковою складовою освітнього процесу.

Павло Шевчук:

Стосовно вашого першого коментаря, Федоре Сергійовичу, про класифікатори, тут справді виявилася цікава ситуація. Ми помітили цей класифікатор і здивувалися, побачивши там професію "асистента богослова". Всі почали цікавитися, хто це такий і де можна знайти роботу за такою спеціальністю. Ось така іронія: професія існує на папері, але реальних вакансій ми не знайшли. Проте, це свідчить про те, що держава намагається регулювати такі питання.

Добре, тож хотів би запросити до слова Станіслава Вікторовича Степанченка, завідувача кафедри богослов'я Української баптистської теологічної семінарії. Будь ласка, Станіславе.

Вітаю, мене чути? Перш за все, хотів би привітати команду Української євангельської теологічної семінарії з таким значним досягненням. Я розумію, що отримання ліцензії – це результат великої і кропіткої роботи. Ми, як віруючі, віримо, що будь-яка освітня програма – це інструмент для поширення

Євангелія. І ви робите важливий крок, використовуючи цей інструмент у новій площині – площині ліцензованих освітніх програм.

У мене є одне запитання. Прочитавши вашу програму, я помітив багато позитивних моментів: чітко сформульована мета навчання, детально прописані компетентності майбутніх богословів. Я впевнений, що ваші випускники стануть справжніми професіоналами. Крім того, ви врахували український контекст, зокрема, контекст війни.

Однак, у мене є одне запитання щодо мети програми. Ви зазначаєте, що програма спрямована на формування служителів. Чи означає це, що програма розрахована виключно на тих, хто вже є служителем або планує ним стати? А як щодо людей, які хочуть здобути богословську освіту, але не пов'язувати своє життя зі служінням? Чи враховані їхні потреби у програмі? Крім того, мене цікавить, чи передбачені у вашій програмі вибіркові компоненти.

Павло Шевчук:

Станіславе, дуже дякую за позитивний відгук і конструктивний коментар.

Справді, наша програма розрахована на широкий спектр людей. Коли ми говоримо про "формування служителів", ми маємо на увазі не лише вузько церковне служіння, а й служіння суспільству загалом. Людина, яка здобуде богословську освіту, може застосувати свої знання не тільки в церкві, але й в інших сферах життя, наприклад, надаючи консультації людям, які пережили травматичні події.

У нашій програмі є такі курси, як «Соціальне вчення Церкви», які допомагають студентам розуміти, як церква може служити суспільству. Також ми приділяємо велику увагу місіології, яка розглядає місію Церкви в більш широкому контексті.

Раніше у нас була окрема програма «Місія в професії», яка допомагала студентам розуміти, як вони можуть служити Богу у своїй професійній діяльності. Тепер ця ідея інтегрована в різні курси, такі як антропологія, що дозволяє більш глибоко досліджувати питання служіння.

Дякую, дякую за вичерпну відповідь. Ще один коментар стосовно того, що сказав пан Станіслав. Абсолютно погоджуюсь з коментарем Павла Вікторовича стосовно широких можливостей цієї програми. Тим не менш, ми маємо усвідомлювати, що програма сформована з такою метою свідомо. Адже будь-яка програма такого типу покликана формувати людей, які ідентифікують себе з церковним середовищем.

Безумовно, людина може застосовувати здобуті знання в будь-якій сфері, яка її цікавить, і осмислювати свою місію на робочому місці. Однак, програма

орієнтована на людей, які є активними членами церковної спільноти, і це свідоме рішення.

Павло Шевчук:

І хотів би запросити до слова також Токового Юрія Владиславовича. Він є доктором фізико-математичних наук і представником Львівського богословського семінарію, відповідальним за магістерський рівень. Будь ласка, пане Юрію.

Юрій Токовий:

Дякую і вітаю усіх присутніх. Також хочу привітати команду, яка розробила таку чудову освітню програму. З одного боку, вітаю, а з іншого боку, як писав апостол Павло, «таку муку тілесну» доведеться вам пережити. Кожен, хто проходив акредитацію, знає, що це непростий процес. Але раз ви взялися, то треба доводити справу до кінця.

Якщо дозволите, почну з кінця. На мою думку, програма доволі збалансована, зважаючи на сучасні реалії. Навіть якщо є певні недоліки, то можливість індивідуального вибору предметів дозволяє динамічно коригувати навчальний процес.

У зв'язку з цим у мене є питання: як саме передбачено забезпечення усвідомленого вибору студентами індивідуальних предметів? Чи будуть вони обирати їх випадково, чи це буде мотивований вибір, підкріплений відповідною інформацією та консультаціями? Це важливе питання, яке обов'язково виникне під час акредитації.

До речі, проглядаючи програму детальніше, маю кілька зауважень, радше побажань. Мені дуже сподобалося формулювання альтернативних варіантів основного фокусу освітньої програми. Я б більше схилився до другого варіанту, де згадується суспільство, оскільки це демонструє інтеграцію програми в загальноосвітній контекст.

Однак, у формулюванні про «формування служителів з цілісним розумінням місії» варто уточнити, про яку саме місію йдеться. Можливо, варто додати, що мова йде про місію реалізації християнського служіння.

Ще один момент стосується формулювання «для служіння церкві і суспільству». Можливо, краще сказати «служіння у церкві та суспільстві», оскільки для багатьох протестантських церков церква є засобом служіння, а не об'єктом служіння.

Переходячи до п'ятого пункту про викладання і навчання, я хотів би звернути увагу на формулювання про самонавчання. Можливо, варто акцентувати на студентоцентрованому підході, проблемно-орієнтованому

навчанні та мотивації до самостійних досліджень. Самонавчання – це важливий аспект, але не єдиний.

Також, у пункті про матеріально-технічне забезпечення варто згадати про інклюзивність. Чи передбачені у вас засоби для навчання студентів з особливими потребами? Це важливий аспект для сучасних освітніх програм.

І нарешті, щодо навчання іноземних студентів. Можливо, варто додати умову про знання української мови та виконання загальних вимог для вступу. Це дасть змогу залучати іноземних студентів за умови дотримання певних критеріїв.

Загалом, програма справила на мене дуже позитивне враження. Впевнений, що за умови її вдалої реалізації ви досягнете значних результатів.

Павло Шевчук:

Щиро дякую, Юрій. Це дуже слухне ваше зауваження, і ми обов'язково його врахуємо. Стосовно іноземців, які знають українську мову, це дійсно гарна пропозиція. Ми про це не згадали, але згодом таких студентів може ставати більше. Тому ми обов'язково це врахуємо.

Щодо інклюзивності, наш заклад прагне зробити всі приміщення доступними для людей з інвалідністю. Ми вже отримали ліцензію з обіцянкою виконати відповідні роботи протягом року. Тому це питання ми поки не вписували в програму.

Стосовно вибору дисциплін, ви абсолютно праві. Студент має усвідомлено обирати свою траєкторію навчання. Для цього ми передбачили індивідуальну роботу кураторів з кожним студентом. Вони допомагають студентам визначитися з напрямком досліджень та обирати відповідні дисципліни. Ми розуміємо, що держава прагне забезпечити студентам повну свободу вибору, але вважаємо важливим надавати їм необхідну підтримку та орієнтацію.

Для цього ми плануємо впровадити ряд заходів, таких як:

- **Оглядові курси:** Це допоможе студентам ознайомитися з різними дисциплінами та визначитися з інтересами.
- **Індивідуальні консультації:** Куратори допоможуть студентам скласти індивідуальний навчальний план.
- **Профорієнтаційні заходи:** Це можуть бути лекції, семінари, зустрічі з випускниками.

Мета цих заходів – допомогти студентам усвідомити свої сильні сторони, інтереси та визначитися з майбутньою професією.

Дякуємо за цінні зауваження. Ми обов'язково врахуємо їх під час подальшої роботи над програмою.

Добре, тоді ми переходимо до наших студентів і хотів би запросити до слова пастора Української Евангельської церкви у Вінниці, Сергію Саркісову, студента другого курсу. Будь ласка, пане Сергію.

Сергій Саркісов:

Вітаю Вас. Мир Вам. Що я можу сказати? Я щиро вітаю Українську Евангельську Теологічну Семінарію з новим досягненням. Для мене особисто семінарія стала великим благословенням, як і для нашої церкви. Тому я щиро дякую всім викладачам та всім, хто до цього причетний.

Програма семінарії дуже цікава і корисна. Вона допомагає розширити світогляд та отримати нові знання, які необхідні сучасному служителю. Особливо корисними є практичні аспекти навчання.

Мій досвід навчання в семінарії позитивно вплинув на мою церкву. Я ділюся з прихожанами здобутими знаннями, а також пропоную нові підходи до служіння. Наприклад, ми більше уваги приділяємо соціальному служінню та актуальним проблемам суспільства.

Я вдячний семінарії за те, що вона допомагає мені зростати як служителю і розвиватися як особистість.

Добре, тоді я передам слово Владиславу Савці. Владислав є студентом четвертого курсу. Хотілося б почути думку успішних студентів про програму навчання. Скажіть, будь ласка, як ви оцінюєте результати навчання за чотири роки? Наскільки програма допомогла вам у служінні?

Владислав Савка:

Дякую, Павло. Я повністю погоджуюся з Сергієм. Навчання в семінарії – це справжній вибух свідомості. Ти приходиш сюди однією людиною, а виходиш зовсім іншою. Величезна дяка викладачам за їхню працю та створену атмосферу.

Щодо нової програми, я бачу, що вона враховує наші пропозиції та зауваження. Було б цікаво почути відгуки студентів, які навчатимуться за цією програмою. На жаль, я вже не зможу оцінити її повною мірою.

Мені також сподобалась можливість вибирати додаткові предмети. Це робить програму більш гнучкою та дозволяє глибше вивчати цікаві теми.

Єдине питання у мене виникло щодо вивчення іноземної мови. 18 кредитів – це досить багато. Мене цікавить, як це буде реалізовано в умовах заочної форми навчання.

І стосовно іноземної мови, справді, це виклик для заочної форми навчання. Однак ми свідомо підемо на цей крок, розуміючи важливість знання іноземної мови як у контексті богословської освіти, так і загалом для вищої освіти.

Тому ми розглядаємо такий варіант: один день із двох тижневих сесій присвятити виключно вивченню іноземної мови. Таким чином, протягом чотирьох років навчання буде близько 12 днів, повністю присвячених мові. Звичайно, самостійна робота студентів також буде важливою складовою навчання. Наш викладач розробив систему, яка дозволить працювати з групами студентів різного рівня підготовки.

Ми розуміємо, що це значний обсяг роботи, але вважаємо, що такі зусилля необхідні для досягнення поставлених цілей. Це одна з компетенцій, яку ми прагнемо розвинути в наших студентах.

Добре, зрозуміло. Дякую пане Владиславе.

Павло Шевчук:

І я хотів би наступним запросити до слова нашу випускницю Вероніку Місельову. Пані Вероніка нещодавно вступила до університету Сент-Ендрюс, де вивчатиме біблійні мови на магістерському рівні. Власне, це підтверджує важливість знання іноземних мов для подальшого навчання.

Пані Вероніко, хотілося б почути від вас відгук про навчання в семінарії. Чи вважаєте ви, що здобуті знання корисні для вашої подальшої освіти і служіння?

Вероніка Місельова:

Дякую. Я хотіла б уточнити, що це університет Абердін у Шотландії, і я вступаю на програму «Теологія інвалідності». Дуже дякую семінарії за фундаментальні знання та за те, що мій диплом визнали в університеті.

Навчання в семінарії допомогло мені сформувати академічні навички, але водночас я зрозуміла, наскільки важливі практичні аспекти служіння. Семінарія допомогла мені знайти власну ідентичність і зрозуміти своє покликання.

Однак, мені хотілося б додати кілька зауважень. Оскільки я спілкуюся з багатьма християнами, я помітила, що існує певне упередження щодо Старого Завіту. Мені здається, що в нашій програмі було б корисно приділити більше

уваги саме Старому Завіту. Хоча я розумію, що Новий Завіт також важливий, але цілісне розуміння Біблії передбачає знання обох Завітів.

Павло Шевчук:

Це дуже слушний коментар. Ми з Радославом Івановичем вже обговорювали цю прогалину і розглядаємо можливість додати до вибіркового дисциплін більше предметів, присвячених Старому Завіту, наприклад, книгам Мудрості та оглядам пророків. Ваша пропозиція дуже доречна і ми обов'язково її врахуємо. Дякую і за такий відвертий та приємний коментар.

Хочу заспокоїти Вероніку: зараз ми проводимо масштабне переосмислення курсу біблійного богослов'я з акцентом на цілісності біблійного послання. Тож цілісність Старого і Нового Завітів буде підкреслена більш потужно.

Дякую всім студентам і випускникам за цінні відгуки.

Павло Шевчук:

Наразі ми переходимо до наступного блоку. Хотілося б залучити до цієї дискусії особливо пасторів і служителів, які безпосередньо працюють з нашими випускниками. Чи відповідає наша програма на потреби церкви? Тому я хотів би запросити до слова пана Анатолія Миколайовича Куксу, пастора церкви "Павор" у Києві та відповідального за освіту в Київському міському об'єднанні ХВС. Пане Анатолію Миколайовичу, просимо вас висловити свою думку щодо цієї програми.

Анатолій Кукса:

Дякую, Павло Вікторовичу, за запрошення до обговорення цієї програми. Хочу передати вітання всій команді та побажати успіхів у цій важливій справі.

Оскільки я представляю Церкву, а не академію, то хочу висловити думку, яка часто лунає від пасторів та служителів. Найбільша критика, яку я чув на адресу подібних програм, стосується надмірної академічності. Часто звучить думка, що отримані знання не завжди знаходять практичне застосування в церковному служінні. Тому я хотів би побажати вам знайти баланс між теоретичними знаннями та практичними навичками, особливо зважаючи на заочну форму навчання.

Оскільки більшість студентів будуть поєднувати навчання зі служінням, важливо показати, як отримані знання можна застосовувати на практиці. Було б корисно детальніше описати практичні аспекти програми, зокрема, церковні стажування та інші види практичної діяльності.

Крім того, хотілося б звернути увагу на актуальність тематики. Сьогоднішній світ зіштовхнувся з багатьма викликами: війна, міграція, психологічні травми. Було б доречно включити до програми курси, які допоможуть майбутнім служителям ефективно працювати в таких умовах. Наприклад, можна розглянути можливість запровадження курсів з капеланства або пасторальної психології.

Багато з того, що я хотів сказати, вже прозвучало раніше. Я просто хочу підкреслити важливість практичної складової програми та її актуальності в сучасному світі. Бажаю вам успіхів у реалізації цього важливого проекту.

Павло Шевчук:

Чудово, дякую, Антоне Миколайовичу. Це дуже цінний відгук. Зовнішня оцінка програми – це найправдивіший фідбек, адже дозволяє побачити її недоліки та переваги очима потенційних користувачів. Дякуємо за те, що ви підкреслили важливість практичної складової. Ми дійсно прагнемо зробити нашу програму максимально корисною для церковного служіння. Тому ми будемо посилювати акцент на практичних аспектах навіть у теоретичних предметах, а також контекстуалізувати матеріал, щоб він був актуальним для сучасних реалій.

Щодо ваших зауважень про актуальність тематики, то ми згодні, що сучасні виклики, такі як війна, міграція та психологічні травми, потребують особливої уваги. Наша програма вже містить курси, які торкаються цих питань, наприклад, «Шлюб і сім'я». Однак ми розуміємо, що цього недостатньо. Тому ми плануємо розробити окрему короткострокову програму з капеланства, яка дозволить студентам поглибити свої знання в цій сфері.

Дякуємо за конструктивну критику та цінні пропозиції.

Павло Шевчук:

Добре, хотів би запросити також пана Олексія Підубного до слова. Він є пастором, служив у Маріуполі і зараз служить у Львові в об'єднанні Української евангельської церкви. Будь ласка, пане Олексію.

Олексій Підубний:

Вітаю, друзі. Дякую за запрошення. Дуже приємно бути в такій спільноті. Я вже збагатився цим спілкуванням. Хоча я трохи здивувався, побачивши слово "ісагогіка". Але я зрозумів, що це академічний термін, пов'язаний з науковим дослідженням.

Я займаюся повсякденною пасторською діяльністю, і часто стикаюся з думкою, що семінарська освіта – це щось відірване від реальності, теорія, а не практика. Однак мій досвід свідчить про зворотне. З 2009 року я активно застосовую знання, отримані в семінарії, зокрема, в області богослов'я робочого місця.

Сьогодні, коли в суспільстві багато псевдорелігійних вчень, важливо мати якісну богословську освіту. Я переконаний, що кожен служитель, особливо лідери церков, повинен здобути богословську освіту.

Мене також цікавить питання учнівства. Це дуже важливий аспект християнського життя. Хочеться, щоб у навчальній програмі було більше акценту на тому, як готувати учнів для Христа. Адже, як відомо, якщо ми будемо робити учнів, церква буде рости.

Дякую вам за цю програму і за можливість здобувати богословську освіту. Бажаю вам Божого благословення.

Павло Шевчук:

"Ми обов'язково врахуємо цей аспект учнівства. Можливо, ще одне питання до вас. Як пастор-служитель, які компетенції, на вашу думку, мали б мати випускники нашої програми? Можливо, ви могли б поділитися своїм досвідом взаємодії з випускниками інших семінарій. Що б, на вашу думку, можна було б додати до нашої програми? Який, на ваш погляд, ідеальний випускник?"

Колись один досвідчений служитель дав мені цінну пораду: повертаючись з навчання, не варто відразу впроваджувати радикальні зміни в церкві. У мене є позитивний досвід співпраці з випускником нашої семінарії, Дмитром Ліконцевим. Його знання та підхід значно збагатили нашу церковну громаду.

Мені подобається метафора балансу, яку я колись чув. Уявіть собі тіло, підвішене на мотузках різної довжини. Кожна мотузка символізує певний аспект богословської освіти. Важливо зберігати баланс між усіма цими аспектами, адже якщо одна з мотузок обірветься, вся система руйнується. Тому не варто надмірно ускладнювати навчання, але й не спрощувати його.

Я задоволений рівнем підготовки випускників нашої семінарії. Здобути знання стають ще ціннішими з часом, коли їх застосовують на практиці. Важливо пам'ятати, що баланс досягається поступово, з досвідом і в спілкуванні з іншими служителями.

Тому моє побажання студентам – не ускладнювати собі життя, але й не спрощувати завдання. Будьте людьми миру та слідуйте своєму покликанню.

Павло Шевчук:

Дякую за цей коментар, це дуже влучно, як мені здається, щодо збереження балансу. Так, дякую. Добре, ми рухаємося до завершення, і на останок хотів би запросити Ігоря Волошина. Він є водночас громадським діячем і працівником ЦНАПу в Черкасах, відповідає за самоосвітній напрямок і водночас є служителем в Черкаській церкві євангельських християн. Будь ласка, Ігоре.

Ігор Волошин:

Друзі, вітаю! Передаю вам вітання з відпочинку. Ми з сім'єю трохи в Буковелі, але мав можливість все слухати. Сьогодні я поєдную в собі кілька ролей: я був слухачем семінарії, зараз є служителем церкви і викладачем у вищому навчальному закладі.

Особливо приємно бачити тут наших викладачів з семінарії. Я отримав багато корисної інформації під час навчання і сподіваюся, що це співробітництво буде продовжуватися. В цивільних вузах, звісно, є певна прогалина в духовному вимірі, тому я вдячний за можливість здобувати богословську освіту.

У нашій церкві близько 20 членів також навчаються на різних програмах семінарії. Мені дуже подобається методична база та науковий підхід, які присутні в навчальних матеріалах. Я, як науковець і викладач, можу оцінити це на найвищому рівні.

Я радий, що наша семінарія отримала ліцензію Міністерства освіти і видає дипломи державного зразка. Це свідчить про високий рівень освіти, яку вона пропонує.

Також хочу зазначити, що деякі члени нашої церкви навчаються за музичною програмою, а наш пастор, Віннімін Коваленко, закінчив магістерську програму з місіології. Ми всі відчуваємо себе частиною цієї спільноти.

Хай Господь кожного благословляє. І до нових зустрічей.

Павло Шевчук:

Я вважаю, що наша зустріч була дуже продуктивною та змістовною. Розумію, що всі зайняті люди, але ви знайшли час на цю зустріч, і це дуже цінно для нас. Тому щиро дякую всім учасникам.

Хочу запевнити вас, що всі ваші пропозиції будуть ретельно проаналізовані та враховані при розробці нової програми. Я впевнений, що ця програма стане корисним інструментом для будівництва Божого Царства.

Ще раз дякую за увагу і бажаю Божого благословення. Сподіваюся на подальшу співпрацю.

